

Η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη συνεχώς μειώνεται, τονίζει στον «Ε.Τ.» της Κυριακής ο πρόεδρος του ΣΦΕΕ, Π. Αποστολίδης.

Πώς αντιμετωπίζει ο κλάδος τη δραματική μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης και τα αλληπάλληλα μέτρα;

Η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη, που συνεχώς μειώνεται τα τελευταία χρόνια, σήμερα έχει οροφή τα 1,945 εκατ. ευρώ εξωνοσοκομειακή και τα 550 εκατ. ευρώ για τα νοσοκομεία, είναι ανεπαρκής και παρουσιάζει συνεχή και ανεξέλεγκτη υπέρβαση. Γιατί προσδιορίστηκε αυθαίρετα, χωρίς να λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές ανάγκες των Ελλήνων ασθενών, την επιβάρυνση της τριτοβάθμιας Υγείας αλλά και τη ραγδαία αύξηση των ανασφάλιστων. Τις επιπλέον ανάγκες τις καλύπτουν, από τη μία, οι ασθενείς (από το 9% το 2009 η μέση συμμετοχή αντίθετο στο 26% το 2015) και, από την άλλη, οι εταιρίες, που με τις υποχρεωτικές εκπτώσεις και επιστροφές χρηματοδοτούν περίπου το 1/3 των φαρμακευτικών δαπανών. Σε καμία άλλη χώρα στην Ευρώπη η φαρμακοβιομηχανία δεν συνεισφέρει ποσοστό 27,33%. Δηλαδή, στην Ελλάδα το 1 στα 3 φάρμακα το δίνει δωρεάν ο φαρμακευτικός κλάδος!

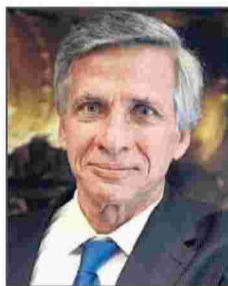
Επιπρόσθετα, σαν να μην είναι αρκετά όλα αυτά, η κυβέρνηση προχωρά σε επιπλέον και μόνιμη αφαίμαξη των φαρμακευτικών εταιριών. Στο ήδη ασφυκτικό πλαίσιο, με υποχρεωτικές εκπτώσεις και επιστροφές (clawback και rebates) εκτός ελέγχου, που άγγιξαν το €1 δισ. για το 2016, αυξάνουν το 2017 ακόμη περισσότερο τις φοροεπιπρακτικές επιβαρύνσεις με τα νέα μέτρα.

Η κυβέρνηση ψήφισε τον Μάιο του 2017 νέα μέτρα κατά της καινοτομίας, με επιβολή τέλους εισόδου 25% στα νέα φάρμακα, ενοποιημένου rebates (υποχρεωτικής έκπτωσης) και νέων κριτηρίων αποζημίωσης των νέων φαρμάκων. Πρόσφατα, μάλιστα, και εντελώς αιφνιδιαστικά ψηφίστηκε τροπολογία επί του τρόπου υπολογισμού του rebates, η οποία επηρεάζει όλα τα νέα φάρμακα που έχουν ενταχθεί στη λίστα, αναδρομικά από 1-1-2017. Τα μέτρα αυτά που προωθεί η κυβέρνηση απειλούν τη βιωσιμότητα του φαρμακευτικού κλάδου, που εδώ και καιρό λειτουργεί πάνω από τα όρια αντοχής του, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συνθήκες εξόντωσης των φαρμακευτικών επιχειρήσεων, να απειλούνται χιλιάδες θέσεις εργασίας, καθώς και να δημιουργούνται συνθήκες αποεπένδυσης στον κλάδο. Η επιχειρηματικότητα πλήττεται, καθώς δεν υπάρχουν εμπιστοσύνη, διαφάνεια, σταθερό οικονομικό και φορολογικό περιβάλλον. Με τις αιφνιδιαστικές αυτές κινήσεις οι εταιρίες δεν δύνανται να διασφαλίσουν τη δυνατότητα προβλέψεων και υπολογισμών και τη σταθερότητα των οικονομικών καταστάσεών τους. Ομως, τιμωρώντας την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, στην πραγματικότητα τιμωρούνται οι Έλληνες ασθενείς, καθώς το βέβαιο είναι πως τα μέτρα αυτά θα αποθαρρύνουν πολλές εταιρίες να φέρουν καινοτόμα προϊόντα στην Ελλάδα ή και θα ενθαρρύνουν την απόσυρση προϊόντων από τη χώρα μας.

Οι φαρμακευτικές εταιρίες χρηματοδοτούν το 1/3 των φαρμακευτικών δαπανών

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΣΦΕΕ, ΠΑΣΧΑΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ
Πρόεδρος ΣΦΕΕ

Θεωρείτε ότι υπάρχει άλλος δρόμος που θα μπορούσε να συνδυάσει μείωση δαπανών και διατήρηση της ποιότητας της παρεχόμενης περίθαλψης στην Ελλάδα;

Ναι, υπάρχει άλλος δρόμος, που προϋποθέτει βέβαια σεβασμό στις περιορισμένες δημοσιονομικές δυνατότητες της χώρας μας. Ο τρόπος είναι, αφενός, να ανακαταμετρηθούν οι διαθέσιμοι πόροι και να γίνει ορθολογική χρήση τους με αποκλειστικό σκοπό να εξυπηρετούνται αυστηρά και μόνο οι πραγματικές ανάγκες των Ελλήνων ασθενών και, αφετέρου, η άμεση εφαρμογή γενναίων μεταρρυθμίσεων που θα επιτρέψουν την αντιμετώπιση χρόνιων παθολογιών και δυσλειτούργιων του δημόσιου συστήματος Υγείας.

Είναι σαφές ότι η φαρμακευτική δαπάνη δεν επαρκεί να καλύψει τις ανάγκες των Ελλήνων πολιτών. Θα πρέπει, λοιπόν, κατ' αρχάς, να αυξηθεί άμεσα ή έμμεσα. Καθώς, λόγω Μνημονίου, αυτό δεν γίνεται άμεσα, προτείνουμε την έμμεση αύξηση της φαρμακευτικής δαπάνης μέσω εξαίρεσης από τον προϋπολογισμό του ΕΟΠΥΥ του ποσού που προορίζεται για εμβόλια, καθώς αφορά σε πρόληψη. Στην ίδια λογική, προτείνουμε να αφαιρεθεί από τη δαπάνη των νοσοκομείων το ποσό που αφορά σε συγκεκριμένα σπώνια νοσήματα, η ζήτηση των οποίων είναι απολύτως ρυθμισμένη και ελεγχόμενη από την Πολιτεία. Ταυτόχρονα, είναι επιτακτική η ανάγκη

να προχωρήσουν οι δομικές αλλαγές που και ο ΣΦΕΕ έχει καταθέσει προς την Πολιτεία και προβλέπονται και από το Μνημόνιο και να μην καταφεύγουμε συνεχώς σε οριζόντια μέτρα. Θα πρέπει η κυβέρνηση να προσεγγίζει την καινοτομία ως επένδυση στην Υγεία και όχι ως κόστος και να καταλάβει ότι η βιωσιμότητα του συστήματος Υγείας στη χώρα μας εξαρτάται άμεσα από τη βιωσιμότητα των φαρμακευτικών εταιριών και τη δυνατότητά τους να παρέχουν φάρμακα στους Έλληνες ασθενείς. Ένα εθνικό σύστημα Υγείας είναι βιώσιμο όταν διαχειρίζεται τους διαθέσιμους πόρους με τη μέγιστη αποτελεσματικότητα και η αξιολόγηση των τεχνολογιών Υγείας, η πλήρης εφαρμογή θεραπευτικών πρωτοκόλλων και η διαπραγμάτευση με τις εταιρίες είναι βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, προσανατολισμένα στο να μεγιστοποιήσουν τις οικονομικές και κοινωνικές ωφέλειες.

Χρειάζεται να γίνουν κι άλλα βήματα, όπως η άμεση σύσταση ΗΤΑ, η αποτελεσματική εφαρμογή και η αξιοποίηση της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης για την εκπόνηση της φαρμακευτικής πολιτικής, η ολοκλήρωση και η αυστηρή εφαρμογή θεραπευτικών πρωτοκόλλων και μπηρών ασθενών, ο αποτελεσματικός έλεγχος της ζήτησης (όγκος συνταγών), η εφαρμογή μέτρων ελέγχου δαπάνης και σε άλλα κέντρα κόστους, η θέσπιση κινήτρων για ενίσχυση της χρήσης των γενεσίων κλπ.

Και φυσικά για όλα αυτά δεν χρειάζεται να εφεύρουμε τον τροχό, αλλά να αξιοποιήσουμε δοκιμασμένες και αποτελεσματικές λύσεις που εφαρμόζονται σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες άμεσα, γιατί οποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση είναι εις βάρος των Ελλήνων ασθενών.

Γιατί τόσα χρόνια το σύστημα αφέθηκε ανεξέλεγκτο και καμία προσπάθεια εξορθολογισμού δεν προχώρησε; Πού θα εστιάζατε την ευθύνη;

Είναι γνωστό και κοινώς αποδεκτό ότι υπήρχαν θεσμικά κενά σε πολλούς τομείς στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα την εμφάνιση ανορθολογικών πρακτικών και στρεβλώσεων, αλλά και την απουσία ορθών πρακτικών για την αντιμετώπισή τους. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι οι ευθύνες είναι πολλές και ποικίλες. Έχουν όμως αναλυτικά επισημανθεί και αποτελούν κοινό τόπο.

Σήμερα όμως το ζητούμενο δεν είναι η ατέρμονη επισήμανση των λαθών, αλλά η επείγουσα εφαρμογή των πολιτικών που θα τα θεραπεύσουν.

Ο φαρμακευτικός κλάδος στην Ελλάδα έχει εμπράκτως διακηρύξει την υποστήριξή του προς την Πολιτεία και έχει καταθέσει και ολοκληρωμένες προτάσεις για το σκοπό αυτό, προκειμένου να λειτουργήσει ως ο πιο ισχυρός σύμμαχός της, για να αποκτηθεί ένα βιώσιμο, λειτουργικό και αποτελεσματικό δημόσιο σύστημα Υγείας στη βάση των ευρωπαϊκών προδιαγραφών. ■

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΗΣ KARFITSA ΑΠΟ ΑΤΥΧΗΜΑ ΣΕ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ

«Δεν έχουν τέλος τα ατυχήματα στο Μετρό Θεσσαλονίκης»

«Τα ατυχήματα δεν έχουν σταματήσει» στα εργοτάξια του υπό κατασκευή ΜΕΤΡΟ της Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με δηλώσεις εκπροσώπων σωματείων του έργου στην **Karfitsa**. Την περασμένη Παρασκευή ένας εργαζόμενος στο εργοτάξιο του ΜΕΤΡΟ στη Βασιλίσσης Όλγας (πρώην Νομαρχία), έπεσε από μια σκάλα ενός μέτρου. Ο άνδρας τραυματίστηκε ελαφρά. Όπως είπαν εργαζόμενοι «το ατύχημα έγινε γνωστό γιατί δέχθηκε κλίση το ΕΚΑΒ».

Της Φιλίππα Βλαστού

Ο Βασίλης Ανθίας, μέλος του Δ.Σ. των εργαζομένων στον κατασκευαστικό τομέα, μιλώντας στην **Karfitsa** ανέφερε ότι «πολλά ατυχήματα πνίγονται και από τους ίδιους τους εργαζόμενους υπό τον φόβο της απόλυσης ή ότι θα έρθουν σε ρήξη ή θα φέρουν σε δύσκολη θέση την εταιρεία και έτσι τελικά δεν δηλώνουν το ατύχημα τους. Έχω δει εργαζόμενους να φεύγουν από την δουλειά κουτσάινοντας και δεν το είπαν καν στον εργοδηγό τους γιατί φοβούνται. Ο φόβος της ανεργίας είναι μεγάλος». Ο ίδιος υποστηρίζει ότι: «όσο πλησιάζει ο χρόνος που έχουν πει ότι θα ολοκληρωθεί το έργο η πίεση γίνεται όλο και μεγαλύτερη και αυτό θα μπορούσε να είναι και μια αιτία των ατυχημάτων».

Αναφορικά με τα μέτρα ασφαλείας ο κ. Ανθίας υπογράμμισε ότι «υπάρχουν περισσότερα αυτά που φαίνονται και αυτά που δεν κοστίζουν. Μία λύση θα ήταν να δραστηριοποιηθούν οι ελεγκτικοί μηχανισμοί και να γίνουν προσλήψεις κρατικών τεχνικών ασφαλείας σε κάθε εργοτάξιο όλη την ημέρα».

«Πνίγονται» τα ατυχήματα»

«Τα ατυχήματα που σημειώνονται στα εργοτάξια του υποκατασκευή ΜΕΤΡΟ δεν γίνονται γνωστά αλλά... "πνίγονται", σύμφωνα με τον πρόεδρο του σωματείου οικοδόμων Θεσσαλονίκης, Γιώργο Παπαεπαμεινώνδα. Λίγα ατυχήματα έχουν γίνει γνωστά είπε ο κ. Παπαεπαμεινώνδρας στην **Karfitsa** και ανέφερε ότι όσες φορές το σωματείο άκουσε για κάποιο από αυτά και θέλησε να μάθει περαιτέρω λεπτομέρειες για τις συνθήκες του ατυχήματος «βρήκαμε πόρτες κλειστές». Ωστόσο, ο ίδιος μας περιέγραψε ότι πριν από κάποιους μήνες «στο εργοτάξιο στο ύψος του Macro, τουμπάρισε ένα καλαθοφόρο τροχίλατο, όταν πήγε να το ξεφορτώσει ένας οδηγός και τον χτύπησε. Ο εργαζόμενος τραυματίστηκε, ευτυχώς, ελαφρά. Επίσης, έγινε ένα ακόμα ατύχημα, αρχές Μαΐου, στην Καλαμαριά, για το οποίο δεν μπορέσαμε να μάθουμε τι ακριβώς έγινε

γιατί όπως σας είπα "πνίγονται" κιόλας κατά την διάρκεια της εξέλιξης. Προσπάθησα να βρω τι έγινε και ήταν "άκρα του τάφου σιωπή". Γίνονται και ατυχήματα που δεν μαθαίνονται ή τα μαθαίνουμε μεταγενέστερα. Επιπλέον, στο εργοτάξιο στο ύψος του Macro ένας γερανός πήγε να σηκώσει σίδερα και χτύπησε στο πόδι έναν εργαζόμενο» περιέγραψε ο ίδιος και πρόσθεσε ότι: «σε απεργία που είχαμε πραγματοποιήσει πριν λίγους μήνες έκανα παρέμβαση στο εργοτάξιο στην Νέα Ελβετία και ήταν ένας εργαζόμενος πάνω σε ένα μπουντρέλι και δεν υπήρχε κανένα μέτρο προστασίας και μετά έφεραν το ειδικό μηχάνημα για να το βάλουν από κάτω και ουσιαστικά ο άνθρωπος αιωρούταν στον αέρα». Ένα από τα πρόσφατα ατυχήματα που «μαθεύτηκε» όπως μας αποκάλυψε ο κ. Παπαεπαμεινώνδρας είναι «έναν εργαζόμενο που έπεσε από την σκάλα σε έναν υπερβολάβο στο εργοτάξιο στον σταθμό του ΟΣΕ και χτύπησε μέση, χέρια, πόδια, αλλά δεν μπορέσαμε να βρούμε καμία λεπτομέρεια».

Όσον αφορά στα μέτρα ασφαλείας, ο πρόεδρος υποστήριξε ότι «εξακολουθούν να μην υφίστανται στον βαθμό που θα έπρεπε. Τα ωράρια είναι εξαντλητικά, ξεπερνούν τα 10ωρα. Είχα προσπαθήσει μια περίοδο που είχαν αρχίσει να γίνονται συχνά ατυχήματα να κάνω συναντήσεις και να μεταφέρω τα προβλήματα που εντοπίζαμε στην επιθεώρηση εργασίας, αλλά η λογική και η φιλοσοφία τους είναι "εντάξει το ελέγχουμε". Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί είναι "νύχι-κρέας" με την εργοδοσία». Μάλιστα, ο ίδιος τόνισε ότι τους καλοκαιρινούς μήνες «οι εργαζόμενοι δούλευαν με υψηλές θερμοκρασίες λόγω καύσωνα και κάποιες φορές από δικές μας παρεμβάσεις χρειάστηκε να αποχωρήσουν κάποιοι εργαζόμενοι από τα έργα».

Η πλευρά της Αττικό Μετρό

Όσον αφορά στα μέτρα ασφαλείας στα εργοτάξια ο πρόεδρος της Αττικό Μετρό Γιάννης Μυλόπουλος μιλώντας στην **Karfitsa** δήλω-

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ: Σάββατο, 18 Μαρτίου 2017, στο εργοτάξιο της Νέας Ελβετίας τουμπάρισε ένα μεγάλο φορτηγό. Ο οδηγός τραυματίστηκε ελαφρά.

σε ότι «κάνουμε ό,τι προβλέπει η νομιμότητα. Κατά καιρούς γίνονται σεμινάρια και εκπαιδεύσεις στους εργαζόμενους. Καθημερινά γίνονται έλεγχοι. Τηρούνται κανονικά όλες οι προδιαγραφές. Άλλωστε είναι ένα ανοιχτό έργο μέσα στην «καρδιά» της πόλης και το βλέπουν όλοι οι πολίτες. Και η δική μας επιφυλακή είναι αυξημένη και έχουμε ένα υψηλό επίπεδο ασφαλείας».

Για τις αναφορές που γίνονται περί «απόκρυψης ατυχημάτων» ο πρόεδρος απαντά: «δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Δεν γίνεται να κρυφτεί ένα τέτοιο περιστατικό και σαφώς δεν θα το κάναμε αυτό».

«Βαθιά νυκτωμένος ο Υπουργός»

Όταν στις 5 Απριλίου ο υπουργός Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Χρήστος Σπίρτζης βρέθηκε στον σταθμό του ΜΕΤΡΟ «Ανάληψη» για να «υποδεχτεί» τον μετροπόντικα σε ερώτηση της **Karfitsa** για τα μέτρα προστασίας στα εργοτάξια, λίγες μέρες μετά το θανατηφόρο δυστύχημα που είχε σημειωθεί στις 13 Μαρτίου στο εργοτάξιο της Καλαμαριάς απάντησε ότι: «έχουν γίνει από τους αρμόδιους φορείς, όσο έχω ενημερωθεί, πάνω από 12 έλεγχοι, έως τώρα. Είναι πραγματικά αξιοζήλευτα τα μέτρα ασφαλείας στο ΜΕΤΡΟ και στα έργα της Αττικό Μετρό από εκεί και πέρα δυστυχώς υπάρχουν ατυχήματα. Αυτό που έχουμε στο μυαλό μας και καθήκον μας είναι τα μέτρα ασφαλείας να τηρούνται. Από εκεί και πέρα, δυστυχώς, στα έργα γίνονται και ατυχήματα».

Ο πρόεδρος του σωματείου οικοδόμων, Γιώργος Παπαεπαμεινώνδρας, σχολιάζοντας τον χαρακτηρισμό του κ. Σπίρτζη για «αξιοζήλευτα μέτρα ασφαλείας στο ΜΕΤΡΟ Θεσσαλονίκης» είπε ότι: «είναι βαθιά νυκτωμένος ο υπουργός. Τα μέτρα ασφαλείας δεν είναι μόνο το γιλέκο και το κράνος, αλλά και ότι δεν έπρεπε να υπάρχει το εξαντλητικό ωράριο. Όταν κάποιος δουλεύει 10ώρα δεν μπορεί να προστατέψει τον εαυτό του γιατί εξαντλείται. Υπάρχουν και εργαζόμενοι που δεν είναι από Θεσσαλονίκη, αλλά και από άλλους νομούς και διανύουν μεγάλες αποστάσεις για να φτάσουν σπίτι τους».

ΕΡΕΥΝΑ

**Παράνομα
και επικίνδυνα
τα μισά
φυτοφάρμακα
στην Ελλάδα**

Σελ. 24-25

Παράνομο και επικίνδυνο το 50% των φυτοφαρμάκων

Σκευάσματα με απαγορευμένες ουσίες αποφέρουν κέρδη πολλών εκατομμυρίων στα οργανωμένα κυκλώματα και απειλούν την υγεία καταναλωτών και καλλιεργητών

«Είναι χαρακτηριστικό ότι το 40-50% των αναγκών στις μεγάλες καλλιέργειες καλύπτεται με παράνομα φυτοφάρμακα, ενώ χρήση τους γίνεται και από τους μικρούς παραγωγούς»

Γρηγόρης Νικολαΐδης
Γεωπόνος, πρόεδρος του Γεωπονικού Συλλόγου Μακεδονίας-Θράκης

«Σε ευρωπαϊκό επίπεδο το φαινόμενο έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια και η Ευροπoλ έχει αναγνωρίσει ότι το συγκεκριμένο παραεμπόριο ελέγχεται από εγκληματικές οργανώσεις»

Φραντζέσκα Υδραιού
Γενική διευθύντρια του Ελληνικού Συνδέσμου Φυτοπροστασίας (ΕΣΥΦ)

Ρεπορτάζ

Βαγγέλης Τριάντης
Βασίλης Ανδριανόπουλος

● Εν συντομία

Μέχρι και στο 50% φτάνει η χρήση των παράνομων φυτοφαρμάκων σε ορισμένες καλλιέργειες και περιοχές της Ελλάδας.

● Γιατί ενδιαφέρει

Οι επιπτώσεις στον ανθρώπινο οργανισμό είναι εξαιρετικά σοβαρές, ενώ σύμφωνα με ειδικούς είναι επικίνδυνα ακόμη και για τον ίδιο τον καλλιεργητή.

Χρυσές δουλειές φαίνεται ότι κάνουν τα οργανωμένα κυκλώματα λαθρεμπορίας και διακίνησης παράνομων φυτοφαρμάκων στη χώρα μας, καθώς σύμφωνα με μαρτυρίες το φαινόμενο έχει ενταθεί σε σχέση με το παρελθόν. Χιλιάδες τόνοι επικίνδυνων φυτοφαρμάκων εισάγονται κάθε χρόνο παράνομα στη χώρα μας και χρησιμοποιούνται στις αγροτικές καλλιέργειες, με αποτέλεσμα να ελλοχεύουν σοβαροί κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία. Παράλληλα, οι απώλειες για τα κρατικά ταμεία λόγω μη καταβολής δασμών και φόρων ανέρχονται σε εκατομμύρια ευρώ.

Στις αρχές του περασμένου Αυγούστου οι υπάλληλοι του τελωνεί-

ου Κήπων στον Εβρο κατέσχεσαν περισσότερα από 700 κιλά παράνομα φυτοφάρμακα τουρκικής προέλευσης. Αμέσως ενημερώθηκαν οι ελεγκτές της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Εβρου, ενώ επιβλήθηκαν και τα σχετικά πρόστιμα από το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Δεν ήταν η πρώτη φορά που οι ελληνικές αρχές εντόπισαν φυτοφάρμακα τέτοιου είδους. Μέχρι και τον Αύγουστο του 2017 είχαν εντοπιστεί άλλες 59 ανάλογες περιπτώσεις διακίνησης παράνομων φυτοφαρμάκων, ενώ έχουν επιβληθεί πρόστιμα που ξεπερνούν τις 200.000 ευρώ.

Η λαθρεμπορία και διακίνηση παράνομων φυτοφαρμάκων στην Ελλάδα δεν είναι πρόσφατο φαινόμενο. Το 2012 το περιοδικό Hot Doc σε δημοσίευσμά του είχε παραθέσει αναλυτικά στοιχεία για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα οργανωμένα κυκλώματα καθώς και για τις βλαβερές επιπτώσεις της χρήσης τους στην ανθρώπινη υγεία. Πέντε χρόνια μετά και παρά τις προσπάθειες της πολιτείας, το φαινόμενο όχι μόνο δεν έχει μειωθεί αλλά πλέον δείχνει να έχει καταστεί ανεξέλεγκτο.

Εισαγωγή και διακίνηση

Τα παράνομα φυτοφάρμακα παρασκευάζονται στο εξωτερικό, σε χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, το Μπαν-

γκλαντές και τα τελευταία χρόνια και στην Τουρκία. Από εκεί μεταφέρονται στα Σκόπια και στη Βουλγαρία και στη συνέχεια εισάγονται παράνομα στη χώρα μας. Κύρια πύλη εισόδου θεωρούνταν μέχρι πριν από λίγα χρόνια η Τουρκία. Πλέον όμως τα πράγματα έχουν αλλάξει.

Η είσοδος της Βουλγαρίας στην ΕΕ κατέστησε τη χώρα αυτή κύρια πύλη εισόδου των παράνομων φυτοφαρμάκων στην Ελλάδα, καθώς οι έλεγχοι είναι πιο χαλαροί. Μετά την εισαγωγή τους σε ελληνικό έδαφος, εγχώριοι διακινητές αναλαμβάνουν να τα προωθήσουν στους παραγωγούς. Φορτηγά ξεφορτώνουν τσουβάλια με παράνομα φυτοφάρμακα σε διάφορες περιοχές της επικράτειας σε ανυποψίαστους παραγωγούς. Σε ορισμένες περιπτώσεις η διακίνηση γίνεται και με πλοία.

Συνήθως τα παράνομα φυτοφάρμακα χρησιμοποιούνται σε μεγάλες καλλιέργειες, όπως για παράδειγμα στο σιτάρι, το βαμβάκι ή το καλαμπόκι. Δεν αφήνουν όμως αδιάφορο και τον μικρό παραγωγό καθώς το κόστος τους είναι σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με τα νόμιμα φυτοφάρμακα. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα συγκεκριμένα σκευάσματα μπορεί να είναι έως και 50% φθηνότερα σε σύγκριση με τα νόμιμα, με τη διαφορά όμως ότι οι παραγωγοί δεν γνωρίζουν την επικινδυνότητα των προϊόντων που χρησιμοποιούν.

Σε ποιες χώρες παρασκευάζονται, πώς εισάγονται και διακινούνται στην Ελλάδα και τη ΝΑ Ευρώπη

Η οικονομική ζημιά για την ελληνική οικονομία είναι μεγάλη, αφού οι λαθρέμποροι παρακάμπτουν ή παραπλανούν τις τελωνειακές αρχές και τις υπηρεσίες ελέγχου στα σύνορα, άρα δεν εισπράττονται οι δασμοί και ο ΦΠΑ, ενώ αυτά τα χρήματα μεταφέρονται στο εξωτερικό

Ο Γρηγόρης Νικολαΐδης είναι γεωπόνος και πρόεδρος του Γεωπονικού Συλλόγου Μακεδονίας-Θράκης. Με το θέμα της διακίνησης και λαθρεμπορίας παράνομων φυτοφαρμάκων ασχολείται εδώ και πολλά χρόνια. Ο ίδιος σημειώνει στο Documento: «Αντί να μειωθεί το φαινόμενο της διακίνησης παράνομων φυτοφαρμάκων, έχει οξυνθεί σε σχέση με το παρελθόν. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι σε ετήσια βάση οι πωλήσεις των καταστημάτων γεωργικών εφοδίων που εμπορεύονται νόμιμα φυτοφάρμακα έχουν υποχωρήσει, ενώ οι μεγάλες καλλιέργειες δεν έχουν μειωθεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 40-50% των αναγκών στις μεγάλες καλλιέργειες καλύπτεται με παράνομα φυτοφάρμακα, ενώ χρήση τους γίνεται και από τους μικρούς παραγωγούς».

Την αύξηση του φαινομένου όχι μόνο σε ελληνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο επιβεβαιώνει στο Documento και η γενική διευθύντρια του Ελληνικού Συνδέσμου Φυτοπροστασίας (ΕΣΥΦ) **Φραντζέσκα Υδραίου**. «Σε ευρωπαϊκό επίπεδο το φαινόμενο έχει ενταθεί τα τελευταία χρόνια και η Ευρωπεία έχει αναγνωρίσει ότι το συγκεκριμένο παραιομπόριο ελέγχεται από εγκληματικές οργανώσεις, οι οποίες στοχεύουν ιδιαίτερα σε χώρες της ΝΑ Ευρώπης. Στην Ελλάδα οι εκτιμήσεις δείχνουν συνεχή αύξηση του φαινομένου και γίνεται λόγος για 50% σε συγκεκριμένες περιοχές και καλλιέργειες» σημειώνει με νόημα η κ. Υδραίου.

Ενδεικτικό των διαστάσεων που έχει λάβει το φαινόμενο της παράνομης διακίνησης είναι και το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί δίκτυο συνεργασίας μεταξύ του ΕΣΥΦ και των βουλγαρικών και ρουμανικών αρχών (τελωνεία, αστυνομία, υπουργείο Γεωργίας) για την αποτελεσματικότερη πάταξή του.

Με... άγνωστο περιεχόμενο

Κανείς δεν μπορεί να πει με σιγουριά τι περιέχουν αυτά τα παράνομα προϊόντα. Σε ορισμένες περιπτώσεις πρόκειται για σκευάσματα με δραστικές ουσίες των οποίων η χρήση έχει απαγορευτεί στην Ελλάδα και την ΕΕ ή ακόμη και για μείγματα από ληγμένα φυτοφάρμακα. Η χρήση τους είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη όχι μόνο για τους παραγωγούς και τους καταναλωτές, αλλά και για τους κατοίκους των αγροτικών περιοχών, καθώς οι βλαβερές ουσίες που περιέχουν περνούν και στα αγροτικά προϊόντα και στον υδροφόρο ορίζοντα.

«Πρόκειται για δηλητήρια πολύ τοξικά τα οποία, όπως έχουν δείξει διάφορες κλινικές μελέτες που γίνονται κατά καιρούς, έχουν πολύ σοβαρές επιπτώσεις στον ανθρώπινο οργανισμό. Ειδικά στις ευπαθείς ομάδες το τίμημα είναι βαρύ. Σε αγροτικές περιοχές για παράδειγμα, έχουν διαπιστωθεί δυσανάλογοι θάνατοι μικρών παιδιών» τονίζει στο Documento ο κ. Νικολαΐδης.

«Συνήθως τα προϊόντα αυτά περιέχουν παλιές δραστικές ουσίες ή κακής ποιότητας διαλύτες, άγνωστες ή μη ελεγμένες τοξικές προσμείξεις. Κατά καιρούς κυκλοφορούν και πλαστά προϊόντα (συνήθως με ξένη επίστα), τα οποία είναι εντελώς άγνωστης προέλευσης και αμφιβόλου ποιότητας και αποτελεσματικότητας, ενώ πολ-

λές φορές το συνολικό κόστος για τον παραγωγό, λόγω αναποτελεσματικότητας ή ακόμη και φυτοτοξικότητας, υπερβαίνει το κόστος αγοράς εγκεκριμένων φυτοφαρμάκων στην Ελλάδα» τονίζει η κ. Υδραίου και συμπληρώνει: «Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι ενδέχεται να υπάρξουν σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία τόσο των καταναλωτών όσο και των καλλιεργητών/γεωργών, στα αγροτικά προϊόντα αλλά και στο περιβάλλον. Τα νομίμως εγκεκριμένα φυτοπροστατευτικά προϊόντα εξετάζονται ενδελεχώς για τις επιπτώσεις τους στον άνθρωπο και στο περιβάλλον και εγκρίνονται μόνο όταν διασφαλίζεται απόλυτα ότι δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος» αναφέρει.

Σε παλαιότερη έρευνα του Εργαστηρίου Χημείας του ΑΠΘ είχαν διαπιστωθεί υπολείμματα από τουλάχιστον δώδεκα φυτοφάρμακα η χρήση των οποίων είχε απαγορευτεί στην Ελλάδα λόγω τοξικότητας. Μάλιστα σε φρούτα και λαχανικά είχαν εντοπιστεί υπολείμματα από απαγορευμένα φάρμακα όπως το παραθείο και το μεθυλαπαραθείο.

Μοιάζουν με αυθεντικά

«Τα λαθραία φυτοφάρμακα επιφέρουν κινδύνους για τον χρήστη που θα ψεκάσει με αυτά, με τη λογική ότι μπορεί να είναι αλλοιωμένα διότι δεν έχουν περάσει από μηχανισμούς ελέγχου καταλληλότητας» αναφέρει στο Documento ο **Δημήτρης Πετράκης**, παιδοχειρουργός και επίτιμο μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Τοξικολογίας, υποστηρίζοντας παράλληλα πως «στην Ελλάδα υπάρχει δίκτυο διανομής λαθραίων φυτοφαρμάκων».

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα ευρήματα μελέτης της οργάνωσης Ευρωπαϊκή Προστασία Καλλιέργειας. Όπως αναφέρεται σε αυτήν, «τα "πλαστά" φυτοφάρμακα -η διακίνηση των οποίων στην Ευρώπη συνιστά οργανωμένο έγκλημα- συχνά τυποποιούνται ώστε να μοιάζουν με το αυθεντικό προϊόν» και μπορεί να περιέχουν «χημικά που είτε έχουν απαγορευθεί είτε κυκλοφορούν σε περιορισμένο βαθμό στην Ευρώπη λόγω των κινδύνων που μπορεί να εγκυμονούν για τον άνθρωπο και το περιβάλλον».

Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, «δεν είναι εξουσιοδοτημένα για πώληση από τις αρμόδιες αρχές, ενώ μπορεί να οδηγήσουν σε πλήρη απώλεια της σοδειάς ή στην καλλιέργεια προϊόντων με υπολείμματα χημικών που θα τα καταστήσουν ακατάλληλα για πώληση. Συχνά περιέχουν τοξικές και εν γένει επικίνδυνες ουσίες. Μπορεί να πλήξουν την ποιότητα του νερού, του εδάφους και την υγεία της βιοποικιλότητας». Η οργάνωση σχολιάζει επίσης πως «εάν οι παράνομοι διακινητές ήταν νόμιμη εταιρεία παραγωγής θα αποτελούσαν την τέταρτη μεγαλύτερη στον κόσμο» και αναφέρει πως τα παράνομα φυτοφάρμακα «μπαίνουν στην αγορά μέσω ψευδεπίγραφων ετικετών μάρκας, ετικετών σε ξένη γλώσσα, ακατάλληλων χημικών σκευασμάτων - με ή χωρίς ετικέτα - ή στη μαύρη αγορά από μη εξουσιοδοτημένους εμπόρους».

«Αυτά τα εμπορικά σκευάσματα μπορεί να εγκυμονούν κινδύνους για τον αγρότη, το προϊόν και τον καταναλωτή επειδή δεν έχουν εγκριθεί από

τη χώρα μας, δεν υπάρχουν οι σχετικές άδειες εισαγωγής και δεν έχει ελεγχθεί αν το περιεχόμενο που αναγράφεται στην επικέτα είναι αυτό που περιέχεται στη συσκευασία» σημειώνει στο Documento ο πρόεδρος της κοινοπραξίας συνεταιρισμών-ομάδων παραγωγής του νομού Ημαθίας **Χρήστος Γιαννακάκης**.

Απώλεια εκατομμυρίων

Κάθε χρόνο εισάγονται στην Ελλάδα χιλιάδες τόνοι παράνομων και επικίνδυνων φυτοφαρμάκων. Ο τζίρος για τα οργανωμένα κυκλώματα ανέρχεται σε εκατομμύρια ευρώ, ενώ σε εκατομμύρια ευρώ μετρώνται και οι απώλειες του ελληνικού δημοσίου λόγω μη απόδοσης δασμών και ΦΠΑ από τη διακίνηση των παράνομων φυτοφαρμάκων.

«Σύμφωνα με το Γραφείο Διανομητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) και την αναφορά του από τον Φεβρουάριο του 2017, η Ελλάδα κατέχει στην ΕΕ το υψηλότερο ποσοστό (18,7%) σχετικών απωλειών σε πωλήσεις φυτοπροστατευτικών προϊόντων εξαιτίας του παραιομπόριου. Η οικονομική ζημιά στην ελληνική οικονομία είναι σημαντική αφού οι λαθρέμποροι παρακάμπτουν ή παραπλανούν τις τελωνειακές αρχές και τις υπηρεσίες ελέγχου στα σύνορα, με αποτέλεσμα να μην εισπράττονται οι απαραίτητοι δασμοί κατά την εισαγωγή τους και να μην εισπράττει ο ΦΠΑ κατά τη διακίνηση τους» τονίζει στο Documento η κ. Υδραίου.

«Η οικονομική ζημιά για το ελληνικό κράτος είναι μεγάλη λόγω μη καταβολής δασμών και φόρων και ανέρχεται σε αρκετά εκατομμύρια ευρώ, ενώ τα χρήματα αυτά μεταφέρονται στο εξωτερικό» τονίζει ο κ. Νικολαΐδης.

Χωρίς υπαλλήλους

Μεγάλο αγκάθι στην πάταξη του φαινομένου αποτελεί η υποστελέχωση των οκτώ Περιφερειακών Κέντρων Προστασίας Φυτών και Ποιοτικού Ελέγχου σε ολόκληρη τη χώρα, τα οποία υπάγονται στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και είναι εφορτισμένα με τους ελέγχους στον αγροτικό τομέα.

Τα τελευταία χρόνια εξαιτίας των δημοσιονομικών περικοπών έχει μειωθεί σημαντικά ο αριθμός των ελεγκτών, με αποτέλεσμα να έχουν μειωθεί οι έλεγχοι. Για παράδειγμα στο ΠΕΚ Καβάλας το οποίο εποπτεύει την Ανατολική Μακεδονία-Θράκη υπηρετούν μόλις οκτώ υπάλληλοι.

«Πρέπει οπωσδήποτε να αυξηθεί ο αριθμός των ελεγκτών για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας καθώς και της εθνικής οικονομίας, καθώς πρόκειται για φαινόμενο λαθρεμπορίου, η πάταξη του οποίου θα επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην εθνική οικονομία» αναφέρει στο Documento ο πρώην ελεγκτής του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και μέλος της διοικούσας επιτροπής του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας - Παράρτημα Κεντρικής Μακεδονίας **Δημήτρης Βαφειάδης**.

Σε κάθε περίπτωση, η πάταξη του φαινομένου από την ελληνική πολιτεία καθίσταται αναγκαία. Τόσο για οικονομικούς λόγους όσο και για το πρωτεύον θέμα της δημόσιας υγείας.

Υγειονομικό μάθημα από λάθος συναγερμό

Τα τελικά αποτελέσματα του εργαστηριακού ελέγχου ήταν αρνητικά για χολέρα

Της **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Ενας λάθος συναγερμός αιφνιδίασε τις υγειονομικές αρχές της χώρας, αναστάτωσε τους πολίτες ξυπνώντας μνήμες ενός πολύ μακρινού για τον δυτικό κόσμο παρελθόντος, καταδεικνύοντας ωστόσο για άλλη μία φορά τις πεπαλαιωμένες κτιριακές εγκαταστάσεις των νοσοκομείων. Η λέξη-τρομός ήταν η χολέρα. Την περασμένη Τετάρτη η Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων Δημόσιων Νοσοκομείων κατήγγειλε ότι σε λημνάζοντα ύδατα του υπογείου της αποθήκης ξηράς τροφής στο νοσοκομείο «Ελενα Βενιζέλου» εντοπίστηκε το βακτήριο της χολέρας. Ακολούθησε ανακοίνωση του νοσοκομείου που μάλλον «θόλωσε τα νερά». Σύμφωνα με αυτήν, ο πρώτος έλεγχος σε δείγματα από τα συγκεντρωμένα ύδατα και ο οποίος έγινε στο μικροβιολογικό εργαστήριο του νοσοκομείου κατέδειξε «δυσνητικά εντεροπαθογόνους μικροοργανισμούς». Σε έγγραφο από το μικροβιολογικό εργαστήριο με τα αποτελέσματα του ελέγχου, αναγράφεται ότι στα ύδατα έχει αναπτυχθεί και το δονάκιο της χολέρας.

Η διοίκηση του νοσοκομείου

Από το υπόγειο του νοσοκομείου «Ελενα Βενιζέλου» ξεκίνησε ο λάθος συναγερμός για χολέρα.

Η τελευταία επιδημία χολέρας στην Ελλάδα ήταν το 1912-1913, κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους.

έσπευσε να διευκρινίσει ότι το εργαστήριο είναι αναρμόδιο και έκανε μόνο ποιοτική καλλιέργεια και όχι ποσοτική, η οποία γίνεται στα εξουσιοδοτημένα κέντρα, όπως το Κεντρικό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας (ΚΕΔΥ) στο οποίο και εστάλησαν δείγματα για πλήρη έλεγχο. Την

επομένη, το ΚΕΕΛΠΝΟ διευκρινίζει ότι με τα έως εκείνη τη στιγμή επιστημονικά δεδομένα δεν τεκμηριωνόταν η παρουσία εντεροπαθογόνου δονακίου, όπως είναι το δονάκιο της χολέρας, από τον εργαστηριακό έλεγχο. Όπως εξηγεί στην «Κ» ο καθηγητής Μικροβιολογίας και Κοσμητορας της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, επιστημονικός υπεύθυνος του ΚΕΔΥ, Αλκιβιάδης Βατόπουλος, οι πρώτες εκτιμήσεις ήταν ότι βρέθηκε «αδελφάκι» δονάκιο της χολέρας και γι' αυτό να υπήρξαν αυτά τα ανησυχητικά αποτελέσματα. Ακόμα και στη μακρινή πιθανότητα να επρόκειτο για δονάκιο τη χολέρας, αυτό θα ήταν μη τοξινογόνο. Τα αποτελέσματα του πληρέστερου ελέγχου από το Κεντρικό Εργαστήριο Δημόσιας Υγείας επιβεβαίωσαν τις εκτιμήσεις των ειδικών, καθώς ήταν αρνητικά για τη χολέρα.

Στο ίδιο πλαίσιο και ο επιστημονικός συνεργάτης του ΚΕΕΛΠΝΟ, αναπληρωτής καθηγητής Παθολογίας-Λοιμώξεων Σωτήρης Τσιόδρας, ανέφερε στην «Κ» ότι οι πιθανότητες για χολέρα ήταν εξαρχής μηδαμινές, αφού δεν έχουν αναφερθεί στη χώρα μας περιστατικά χολέρας σε ανθρώπους. Έτσι...

για την ιστορία: από το 1817 έχουν καταγραφεί επτά επιδημίες χολέρας παγκοσμίως. Η τελευταία επιδημία χολέρας στην Ελλάδα ήταν το 1912-1913 κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους. Η νόσος δεν ενδημεί πλέον στις χώρες του λεγόμενου δυτικού κόσμου όπου το υγειονομικό επίπεδο είναι υψηλό.

Ο συναγερμός έληξε, ωστόσο το ζήτημα που παραμένει είναι οι παλιές και συχνά ασυντήρητες κτιριακές εγκαταστάσεις των νοσοκομείων. Σύμφωνα με την ΠΟΕ-ΔΗΝ, στο συγκεκριμένο υπόγειο του «Ελενα Βενιζέλου» επί έξι μήνες τρέχουν νερά, γεγονός που έχουν καταγγείλει επανειλημμένα οι εργαζόμενοι. Όπως έχουν καταγγείλει και διαρροές από σωληνώσεις λυμάτων στα εργαστήρια. Η Ένωση Ιατρών Νοσοκομείων Αθηνών Πειραιώς με αφορμή το περιστατικό καλεί τις διοικήσεις των νοσοκομείων να μεριμνούν για τις συντηρήσεις μηχανημάτων και αποχετευτικών συστημάτων και να λύνουν άμεσα τα θέματα αυτά, ενώ ζητεί από την κυβέρνηση επαρκή χρηματοδότηση των νοσοκομείων και για σοβαρές επισκευές σε χώρους με προβληματικές κτιριακές υποδομές.

